

MAKTENS MAKTLÖSHET ELLER MAKTENS ARROGANS?

I eftertankens kranka blekhet.

Som medborgare på gräsrotsnivå ställer jag mig för egen del ibland lite eftertänksamma frågor utan att ta någon speciell ställning. Som till exempel:

Maktlös makt, finns den? Jo förvisso! Jag vill tro att den alltid har funnits från tidernas begynnelse och nu på senare tider inom bl.a. FN och hos många andra överstatliga organisationer.

Även i vårt land har vi under tidernas lopp blivit styrda med eller mot vår vilja av makthavare som i sin tur lutat sig mot lagar och förordningar av olika slag som inte alltid passat alla undersåtar. Redan i Upplandslagen från 1200-talet heter det att "Land skall med lag byggas".

Inom nuvarande och tidigare kungamakter och övriga småpåvars maktområden har makten säkerligen varit hårt beskuren. Alla har varit mer eller mindre styrda av andra och maktut-

övarna har blivit eller låtit sig bli mer eller mindre korrumpierade.

Alla som läst sin och andras historia kan lätt inse att de som fått makt eller tagit sig makt har så fort som möjligt börjat arbeta för privata syften och egna förmåner. Stegen har varit korta till att ägna sig åt så kallad Svågerpolitik.

Vilka var det som till exempel blev föremål för alla förläningar med stora slott och herresäten? Var det fotfolket eller de som redan av makthavaren fått första smörjelsen till beroende?

Makthavare har under flydda tidsperioder till och med skapat tyranni eller själv blivit en tyrann för den snöda vinningens skull.

Vårt eget lands senaste tusenåriga historia ger oss belägg på belägg. Det är bara att titta lite närmare på våra regenters brokiga historia och deras verksamhet för att få ett grepp om verkligheten.

Våra senare regenters historia under de gångna två hundra åren visar även den för oss enkla undersåtar på en inkonsekvent maktutövning.

I det ena fallet kan en kvinna av folket bli drottning.

I samma andetag blir en man som blev född till prins utan vidare degraderad till greve.

I andra fall har barn födda till prinsessor gift sig med en man av folket, men maken har inte fått rang som Prins.

I nästa andetag blir en man av folket omedelbart upphöjd till Prins när han äktar en Prinsessa.

Var finns det konsekventa i handling och tanke om besluten har tagits enligt lag och förordning som talar om att "Land skall med lag byggas"?

Kanske är det så att även vår grundlag ibland kan ge plats för lite "godtycke" och egna intressen?

Den som är intresserad av regenthistoria kan själv ta reda på vad nedanstående regenter utträttat under sin regeringstid av verkligt värde för folket och därefter själva bedöma.

Regent

Erik Segersäll
Olof Skötkonung
Anund Jacob
Emund gamle
Stenkil
Erik (VII)
Erik (VIII)
Halsten
Håkan röde
Blot-Sven
Inge (I) den äldre
Filip

Regeringsår

ca 970 - 995
ca 995 - 1022
ca 1022 - 1050
ca 1050 - 1060
ca 1060 - 1066
1066 - 1067
1066 - 1067
ca 1066 - 1080
ca 1068 - 1080
1083 - 1085
1079 - 1105
ca 1105 - 1118

Inge (II) den yngre	ca 1105 - 1125
Ragnvald Knaphövde	ca 1125
Magnus (I) Nilsson	ca 1125 - 1130
Sverker (I) den äldre	ca 1130 - 1156
Erik (IX) den helige	ca 1156 - 1160
Magnus (II) Henriksson	1160 - 1161
Karl (VII) Sverkersson	1161 - 1167
Kol	ca 1167 - 1173
Burislew	ca 1167 - 1169
Knut (I) Eriksson	1167 (1173) - 1196
Sverker (II) Karlsson den yngre	1196 - 1208
Erik (X) Knutsson	1208 - 1216
Johan Sverkersson	1216 - 1222
Erik Eriksson ("läspe och halte")	1222 - 1229
Knut (II) Holmgersson (länge)	1229 - 1234
Erik Eriksson ("läspe och halte")	1234 - 1250
Birger Jarl	1248 - 1266
Valdemar Birgersson	1250 - 1275
Magnus (II) Birgersson (ladulås)	1275 - 1290
Birger Magnusson	1290 - 1318
Magnus (III) Eriksson	1319 - 1364
Erik (XII) Magnusson	1357 - 1359
Håkan Magnusson	1362 - 1364
Albrekt av Mecklenburg	1364 - 1389
Margareta	1389 - (1396) 1412
Erik (XIII) av Pommern	1396 - 1439
Karl Knutsson Bonde	1438 - 1440
Kristofer av Bayern	1440 - 1448
Bengt Jönsson & Nils Jönsson Oxenstierna (rfs)	1448
Karl (VIII) Knutsson Bonde	1448 - 1457
Erik Axelsson Tott & Jöns Bengtsson Oxenstierna (rfs)	1457
Kristan I	1457 - 1464
Karl (VIII) Knutsson Bonde	1464 - 1465
Kettil Karlsson Vasa(rfs)	1464 - 1465
Jöns Bengtsson Oxenstierna (rfs)	1465 - 1466
Erik Axelsson Tott (rfs)	1466 - 1467
Karl (VIII) Knutsson Bonde	1467 - 1470
Sten Sture den äldre (rfs)	1470 - 1497
Hans (Johan II)	1497 - 1501

Sten Sture den äldre (rfs)	1501 - 1503
Svante Nilsson Sture (rfs)	1504 - 1512
Erik Trolle (rfs)	1512
Sten Sture den yngre (rfs)	1512 - 1520
Kristian II	1520 - 1521
Gustav Vasa	(rfs) 1521 - 1523
	1523 - 1560
Erik XIV	1560 - 1568
Johan III	1568 - 1592
Sigismund	1592 - 1599
Karl IX	1599 (1604)-1611
Gustav II Adolf	1611 - 1632
Kristina	1632 - 1654
Karl X Gustav	1654 - 1660
Karl XI	1660 - 1697
Karl XII	1697 - 1718
Ulrika Eleonora den yngre	1719 - 1720
Fredrik I (Hessen)	1720 - 1751
Adolf Fredrik	1751 - 1771
Gustav III	1771 - 1792
Gustav IV Adolf	1792 - 1809
Karl XIII	1809 - 1818
Oscar I	1844 - 1859
Gustaf V	1907 - 1950
Gustaf VI Adolf	1950 - 1973
Carl XVI Gustaf	1973 -

Källa: Egna funderingar och WWW Regentlängder.

Göte Ingelman 2012.

Bildmakare: Bo Hansson